

Een monument op schrift voor Ben Ali Libi

Oud-Groninger Ben Hummel uit Wageningen heeft een boek geschreven over de Joodse goochelaar Ben Ali Libi (1895-1943). „Een vingerflugge goochelaar uit Groningen.”

MARIJKE BROUWER

Historicus Ben Hummel (55) zag twee jaar geleden een documentaire op televisie over goochelaar Ben Ali Libi. Die naam kende hij al uit het gedicht dat Willem Wilmink over hem schreef. De documentaire repte van een Amsterdamse goochelaar, terwijl Hummel wist dat hij in Groningen was geboren als Michel Velleman.

Hummel ging op onderzoek en liet niet meer los. Hij spitte in de Groninger Archieven, doorzocht talloze kranten, sprak nakomelingen van de goochelaar, legde verbanden, zocht nog verder. Een halfjaar geleden had hij voldoende informatie verzameld en zette hij zich aan het schrijven. Dat heeft geresulteerd in het pas verschenen boekwerk *Ben Ali Libi, handelaar in illusies*.

Zelf spreekt Hummel van een biografische schets waarin hij de goochelaar – geboren in 1895 in de Gro-

Wobke Wilmink, de weduwe van Willem Wilmink, onthulde in september het gedenkteken voor Ben Ali Libi in de zijmuur van bioscoop Pathé in Groningen. FOTO ARCHIEF DUNCAN WIJTING

ningse binnenstad en vermoord in het Poolse vernietigingskamp Sobibór in 1943 – in beeld tracht te brengen.

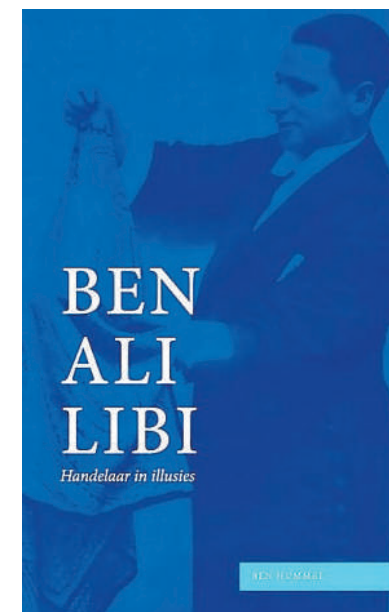
Hummel ontdekte dat Vellemans vader, handelsreiziger van beroep, de artiestennaam Ben Ali Libi had bedacht. Dat Velleman junior in feite deed wat zijn vader had willen zijn. Dat Ben Ali Libi op zijn veertiende zijn eerste officiële optreden had. Dat hij in beginsel vooral goochelde voor kinderen en dat meer en meer uitbreidde, tot en met pauze-optre-

‘Je kon hem ergens neerzetten en hij maakte er een show van’

dens in de bioscoop. Dat het hem voor de wind ging, dat hij optrad voor prinses Juliana. Dat hij tegen zijn zin in dienst moest. Trouwde en twee kinderen kreeg. Vindingrijker werd naarmate de regels voor Joden

hem belette in zijn werkzaamheden. Dat hij sociaal was, vrolijk, gemakkelijk in de omgang en geboren voor de bühne.

In 1943 werden hij en zijn vrouw opgepakt bij een razzia in Amsterdam. Hun dochter Aaltje was al eerder naar Westerbork vervoerd en van daaruit naar Sobibór, waar ze vermoord werd. Hun zoon Jacques was buiten aan het voetballen en overleefde de oorlog, maar bleef lange tijd zoeken naar zijn ouders en zusje.

Hummel zegt dat hij het boek over Ben Ali Libi voor zichzelf heeft geschreven, omdat hij van zoeken en schrijven houdt. „En als monumentje voor Michel Velleman, een optimist met liefde voor kinderen en zijn vak. Je kon hem ergens neerzetten en hij maakte er een show van.”

Ook ziet Hummel zijn boek als een aanvulling op de documentaire over Ben Ali Libi en als achtergrond van het gedicht van Wilmink. „Dat gedicht heeft mij altijd geraakt. Deze goochelaar verdient het om herinnerd te worden.”

Ben Ali Libi, handelaar in illusies is verschenen bij Brave New Books (print on demand). Het kost 15 euro en is te verkrijgen via Ben Hummel. Zijn e-mailadres: bhummel@dds.nl